

OVERZICHT BELANGRIJKSTE ASBESTWET- EN REGELGEVING PER 19 FEBRUARI 2002

Huidige regelgeving van de Europese Unie

1. EG-Verordening 259/93 van 1 februari 1993 betreffende toezicht en controle op de grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese Unie

In deze rechtstreeks werkende Verordening wordt onder meer bepaald dat voor de uitvoer van asbestbevattend afval naar het buitenland vooraf kennisgeving aan en toestemming van de bevoegde autoriteit vereist is. Het is afhankelijk van het land van bestemming of verzending wie de bevoegde autoriteit is. Bij de overbrenging moet een begeleidend document aanwezig zijn.

N.B. Verder zijn er nog drie EG-richtlijnen voor asbest, namelijk voor asbest in het milieu, asbest in arbeidsomstandigheden en asbest in producten, die door de Lid-Staten moeten zijn omgezet in nationale regelgeving. De EG-richtlijn voor asbest in producten is recentelijk aangescherpt (1999/77) en bevat nu een totaalverbod op het op de markt brengen en toepassen van materialen en producten waaraan met opzet asbest is toegevoegd.

Huidige regelgeving van het Ministerie van VROM

2. Asbest-verwijderingsbesluit en wijzigingsbesluiten

(Ministerie van VROM; Staatsblad 1993, 290, Staatsblad 1998, 171 en Staatsblad 2000, 445): Dit besluit beoogt de verspreiding van asbest naar het milieu te beperken. Het besluit bevat voorschriften voor het verwijderen en afvoeren van asbest uit bouwwerken, alsmede voor het in het kader van de uitoefening van beroep of bedrijf verwijderen en afvoeren van asbest uit objecten. Een object is een apparaat, transportmiddel, constructie of installatie, niet zijnde een bouwwerk in de zin van de Woningwet. De voorschriften in het besluit voor het slopen van asbest uit bouwwerken werken rechtstreeks totdat zij door gemeenten zijn verwerkt in de gemeentelijke bouwverordening. Bij het besluit horen:

- de Publikatie standaardvoorschriften voor het verwijderen van bepaalde asbestbevattende materialen door particulieren (Staatscourant 1994, 106);
- de Regeling merkteken asbestverwijdering (Staatscourant 1994, 164);
- de Regeling merkteken asbestonderzoek (Staatscourant 1996, 97);
- het Koninklijk Besluit betreffende de inwerkingtreding van de artikelen van het Asbest-verwijderingsbesluit met betrekking tot asbestonderzoek (Staatsblad 1996, 291).
- de Regeling sloop tuinbouwkassen met asbestbevattende voegkit (Staatscourant 2000, 250)

Een herziene versie van het besluit, het ontwerp-Asbestverwijderingsbesluit 2001, is op 31 juli 2000 gepubliceerd in Staatscourant 2000, 145, pag 33-37.

Naar aanleiding van het ontwerp-Asbestverwijderingsbesluit 2001 is een discussie ontstaan over de herziening van de certificatiestructuur. Mede als gevolg hiervan wordt een vertraging verwacht voor het definitieve versie. Naar verwachting zal de definitieve publicatie van het Asbestverwijderingsbesluit 2001 en de Asbestverwijderingregeling 2001 in het najaar van 2002 plaatsvinden.

De gemeente en de politie zien toe op de naleving van de voorschriften voor het slopen van asbest uit bouwwerken. De Inspectie Milieuhygiëne en de politie zien toe op de naleving van de voorschriften voor het uit elkaar nemen van asbesthoudende objecten.

3. Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen

(Ministerie van VROM; Staatsblad 1991, 507): In dit besluit wordt bepaald dat in personenauto's, behoudens een aantal uitzonderingen, geen asbesthoudende frictiematerialen mogen worden toegepast. De Inspectie Milieuhygiëne ziet toe op de naleving van dit besluit.

Op 9 februari 1989 is een convenant tussen de Staat, vertegenwoordigd door de Minister van VROM, en een groot aantal bij de RAI aangesloten importeurs en fabrikanten van voertuigen gesloten, waarin is afgesproken dat de betrokken importeurs en fabrikanten met ingang van 1 juli 1989 ter aflevering binnen Nederland geen voertuigen invoeren of vervaardigen, die zijn voorzien van asbesthoudende frictiematerialen.

4. Asbestbesluit Milieubeheer

(Ministerie van VROM; Staatsblad 1993, 42, inclusief wijziging in Staatsblad 1993, 583): Dit besluit stelt eisen aan de uitstoot van asbest naar de lucht door bepaalde categorieën Wet-milieubeheerplichtige bedrijven. De gemeente of provincie die de Wet-milieubeheervergunning verleent, ziet tevens toe op de naleving.

5. Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (Baga)
(Ministerie van VROM; Staatsblad 1993, 617, opnieuw gepubliceerd in ongewijzigde vorm in Staatsblad 1997, 663): In dit besluit wordt bepaald dat asbesthoudend afval als gevaarlijk afval wordt aangemerkt, met uitzondering van de volgende categorieën:
 - Asbesthoudende afvalstoffen waarin de concentratie asbest kleiner is dan 5000 mg/kg droge stof.
 - Asbesthoudende afvalstoffen waarin de concentratie asbest groter is dan 5000 mg/kg droge stof, die bestaan uit voorwerpen die in het afvalstadium zijn geraakt, tenzij dit is geschied voordat zij de gebruiker hebben bereikt. Voor de voorwerpen geldt dat ze als heel en zodanig herkenbaar moeten zijn: op gebroken en niet-herkenbare voorwerpen is het gestelde onder het voorgaande gedachtestreepje van toepassing.
 - Asbesthoudend afval afkomstig uit particuliere huishoudens, met uitzondering van afgegeven of ingezamelde afvalstoffen die zijn aangewezen als gevaarlijke afvalstof.Verder is het besluit nog niet in werking getreden voor de volgende afvalstoffen die derhalve (nog) geen gevaarlijk afval zijn:
 - asbesthoudend sloopafval uit bouwwerken;
 - asbesthoudende remblokken en koppelingsplaten uit voertuigen.

Per 1 januari 2002 zullen het Baga en de Raaga worden ingetrokken en worden vervangen door de EURAL. De EURAL, die door de Europese Unie zal worden ingevoerd, is een samenvoeging van de Europese lijst van gevaarlijke afvalstoffen en de Europese afvalstoffencatalogus. Met de EURAL wil de Europese Commissie het systematisch onderscheid tussen gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen in de hele Europese Unie harmoniseren. Meer informatie over de EURAL kunt u vinden op de internetsite van het Ministerie van VROM: www.minvrom.nl (zie de pagina milieu, hoofdstuk afval).
6. Regeling aanvulling aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (Raaga)
(Ministerie van VROM; Staatscourant 1995, 121): In deze regeling wordt (niet-hechtgebonden) asbesthoudend isolatiemateriaal in bouw- en sloopafval als gevaarlijk afval aangewezen. Voorbeelden van niet-hechtgebonden asbesthoudend isolatiemateriaal zijn spuitasbest en leidingisolatie.
7. Wet verontreiniging oppervlaktewateren
(Ministeries van VROM en V&W; Staatsblad 1994, 192, gewijzigd bij Staatsblad 1994, 311, 377 en 766): Deze wet bevat voorschriften ter voorkoming en vermindering van de verontreiniging de oppervlaktewateren.
8. Regeling met betrekking tot grenswaarden voor asbest Wet verontreiniging oppervlaktewateren
(Ministerie van VROM; Staatsblad 1988, 592): Deze regeling stelt eisen aan de lozing van asbesthoudend afvalwater door bedrijven die asbest produceren, vervaardigen of industrieel afwerken. De beheerder van het betreffende water (dikwijls een waterschap) ziet toe op de naleving van de regeling.
9. Stortbesluit bodembescherming Wet bodembescherming
(Ministerie van VROM; Staatsblad 1993, 55): In dit besluit wordt onder meer bepaald dat asbestbevattende afvalstoffen:
 - zodanig moeten worden gestort dat asbestvezels niet kunnen vrijkomen;
 - zodanig moeten worden behandeld, verpakt of afgedekt dat er geen asbestvezels in het milieu terecht kunnen komen;
 - door het treffen van voorzieningen niet met andere afvalstoffen vermengd kunnen geraken.De vergunningverlener van de stortplaats (provincie of gemeente) moet de bovengenoemde voorschriften sinds uiterlijk 1 maart 1995 in de vergunning hebben opgenomen en ziet toe op de naleving.
10. Besluit stortverbod afvalstoffen
(Ministerie van VROM; Staatsblad 1995, 345): Dit besluit bevat onder meer een verbod bepaalde categorieën afvalstoffen op een stortplaats te storten. Zodra er een betaalbare techniek beschikbaar is waarmee de asbestvezels in asbestbevattend afval vernietigd kunnen worden, zal een dergelijk verbod voor asbestbevattend afval in werking treden
11. Regeling Bouwbesluit materialen 1998

(Ministerie van VROM; Staatscourant 1998, 138): Op 1 september 1998 is de Regeling Bouwbesluit materialen 1998 in werking getreden. De Regeling bevat een prestatie-eis en een bepalingsmethode voor de asbestconcentratie in bouwwerken. In de nota van toelichting bij de Regeling is tevens een beoordelingsmodel opgenomen. In de meeste gevallen volstaat toepassing van het veel eenvoudigere en goedkopere beoordelingsmodel om te bepalen of maatregelen noodzakelijk zijn. Door de Regeling wordt het voor een gemeente veel eenvoudiger een eigenaar van een bouwwerk waarin de asbestconcentratie te hoog is, aan te schrijven tot het treffen van maatregelen.

12. Besluit asbestwegen Wms

(Ministerie van VROM; Staatsblad 2000, 374). Dit besluit, dat de Regeling asbestwegen Wms vervangt, houdt in dat eigenaren van asbestbevattende wegen waarvan de chrysotielconcentratie plus tien maal de amfiboolconcentratie, beide bepaald volgens NEN 5897, hoger is dan 100 milligram per kilogram, op uiterlijk 1 januari 2000 maatregelen moeten hebben getroffen om te voorkomen dat gebruikers van deze wegen aan asbest worden blootgesteld. Deze maatregelen kunnen bestaan uit verwijdering van het asbestbevattende materiaal door een deskundig asbestverwijderingsbedrijf of uit afdekken met asfalt, beton of klinkers. Voor bepaalde categorieën eigenaren geldt een uiterste datum van 1 juli 2001 in plaats van 1 januari 2000. Bij het besluit hoort de Regeling nadere eisen asbestwegen Wms (Staatscourant 2000, 190 met een rectificatie in Staatscourant 2000, 212) en de ministeriële regeling waarin de uiterste saneringsdatum voor bepaalde categorieën eigenaren is uitgesteld naar 1 juli 2002 (gepubliceerd in Staatscourant van 7 mei 2001). De Inspectie Milieuhygiëne houdt toezicht op de naleving van het besluit.

13. Saneringsregeling asbestwegen Twente

(Ministerie van VROM; Staatscourant 1999, 128) Deze saneringsregeling bevat de mogelijkheid voor eigenaren van asbestbevattende wegen rondom de voormalige asbestfabriek in de gemeente Goor, niet zijnde overheden, die aan bepaalde voorwaarden voldoen, om eenmalig een financiële bijdrage in de vorm van een maatregel toegekend te krijgen. Deze maatregel bestaat, ter keuze aan de eigenaar, uit het laten verwijderen van het asbest door een deskundig asbestverwijderingsbedrijf of uit het laten aanbrengen van asfalt, beton of klinkers op de weg. Eigenaren moeten ook een eigen bijdrage betalen, behalve voor het laten asfalteren van de weg. Aanvragen moesten voor 1 oktober 1999 in het bezit zijn van Infomil.

14. Saneringsregeling overige asbestwegen

(Ministerie van VROM; Staatscourant 2000, 59) Deze saneringsregeling lijkt sterk op de Saneringsregeling asbestwegen Twente. De regeling is van toepassing op eigenaren van asbestwegen rondom de voormalige asbestfabriek in de gemeente Harderwijk. Aanvragen moesten voor 1 juni 2000 in het bezit zijn van Infomil.

15. Saneringsregeling asbestwegen Haaksbergen

(Ministerie van VROM; Staatscourant 2001, 164, met rectificaties in Staatscourant 2001, 176 en 2001, 203). Tijdens de uitvoering van de Saneringsregeling asbestwegen Twente is er ten onrechte vanuit gegaan dat zich in de gemeente Haaksbergen geen asbestwegen binnen een straal van 12 kilometer rond het grondgebied van de gemeente voormalige gemeente Goor zou bevinden. Hierdoor heeft in de gemeente Haaksbergen onvoldoende voorlichting plaatsgevonden. Daarom is de Saneringsregeling asbestwegen Twente alsnog opengesteld voor wegen in de gemeente Haaksbergen (Saneringsregeling asbestwegen Haaksbergen). Aanvragen moesten voor 1 november 2001 in het bezit zijn van Infomil.

Toekomstige regelgeving van het Ministerie van VROM

16. Besluit asbestinventarisatie in niet-sloopsituaties

Dit besluit zal een verplichting bevatten voor eigenaren van bepaalde gebouwen met een relatief hoge kans op de aanwezigheid van (losgebonden) asbest om in niet-sloopsituaties een asbestinventarisatie te laten uitvoeren door een deskundig asbestinventarisatiebedrijf. Tevens zal dit besluit criteria bevatten om de vraag te kunnen beantwoorden of en zo ja welke maatregelen na de asbestinventarisatie moeten worden genomen. Doel van het besluit is blootstelling aan asbest van gebruikers van deze gebouwen te voorkomen en het vrijkomen van asbestvezels bij (kleinschalige) onderhoudswerkzaamheden tegen te gaan. Omdat de uitvoering en handhaving van dit besluit (grote) gevolgen kan hebben voor Nederlandse gemeenten wordt een inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijke modellen voor uitvoering en handhaving van het besluit.

Mede hierdoor is de oorspronkelijk planning van dit besluit (eind 2001 of begin 2002) niet haalbaar. De herziene planning is gericht om uiterlijk in het najaar van 2002 een ontwerp-besluit voor te publiceren in de Staatscourant.

16. Productenbesluit asbest

In het voor jaar van 2002 zal het ontwerp-Productenbesluit asbest worden gepubliceerd. Door middel van dit besluit zal EG-richtlijn 1999/77 worden geïmplementeerd. In deze richtlijn wordt het op de markt brengen en gebruik van producten waaraan asbest opzettelijk is toegevoegd, verboden. Voorts zullen in dit besluit alle overige productvoorschriften ten aanzien van asbest worden opgenomen. Deze voorschriften staan nu nog in verschillende besluiten, namelijk het Arbeidsomstandighedenbesluit, het Warenwetbesluit asbest, het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen en de Regeling Bouwbesluit materialen 1998.

Huidige regelgeving van het Ministerie van SZW

17. Arbeidsomstandighedenbesluit, hoofdstuk 4, afdeling 5 (asbest)

(Ministerie van SZW; Staatsblad 1997, 60 en Staatsblad 2000, 210): Dit onderdeel van het Arbeidsomstandighedenbesluit, dat sinds 1 juli 1997 het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenbesluit vervangt, stelt regels aan het beroepsmatig werken met en beroepsmatige blootstelling aan asbest. Sinds 1 juli 1993 is de beroepsmatige toepassing en verkoop van asbest verboden. Het besluit is van toepassing op werkgevers, werknemers en zelfstandigen.

Bij het besluit hoort de Arbeidsomstandighedenregeling (Staatscourant 1997, 63 en Staatscourant 2000, 137), waarin de vrijstellingen van bepaalde voorschriften van het Arbeidsomstandighedenbesluit beschreven zijn.

Voorts zijn er in de Staatscourant beleidsregels voor de arbeidsomstandighedenwetgeving ten aanzien van asbest gepubliceerd (supplementen bij Staatscourant 1997, 120 met wijzigingen in supplementen bij Staatscourant 1998, 128 en Staatscourant 2000, 139).

18. Arbeidsomstandighedenbesluit, hoofdstuk 2, afdeling 5 (bouwproces)

Dit onderdeel van het Arbeidsomstandighedenbesluit, dat sinds 1 juli 1997 het Bouwprocesbesluit Arbeidsomstandighedenwet vervangt, beoogt de coördinatie van verantwoordelijkheden met betrekking tot arbeidsomstandigheden op de bouwplaats te bewerkstelligen. Het begrip bouwplaats betreft hier niet alleen de bouwplaats waar alleen "bouwarbeid" plaatsvindt, maar geldt ook voor "bouwplaatsen waar bouwactiviteiten plaatsvinden terwijl het bouwwerk/object door de bewoner/gebruiker in gebruik blijft. De eerder genoemde coördinatie is gericht op het tot stand brengen van een goede samenwerking tussen de betrokken partijen. Het besluit voorziet in de implementatie in de nationale wetgeving van de EEG-richtlijn betreffende minimumvoorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor tijdelijke en mobiele bouwplaatsen. In de richtlijn zijn voorschriften gegeven die de veiligheid en gezondheid van de werknemers op de bouwplaats beogen te waarborgen. De EEG-richtlijn richt zich tot alle bij het bouw(sloop)proces betrokken partijen, met het oog op de verbetering van de arbeidsomstandigheden in de bouw, waaronder ook begrepen wordt het slopen respectievelijk demonteren van bouwwerken/objecten. Het gaat hierbij om het hele traject van de ontwerp/onderzoeksfase tot en met de uitvoeringsfase. Niet alleen de werkgevers en werknemers, maar ook zelfstandigen, opdrachtgevers en ontwerpers/adviseurs worden, op basis van hun rol en positie in het proces, belast met een deel van de zorg voor veiligheid en gezondheid van degenen die op de bouwplaats werkzaam zijn.

19. Arbeidsomstandighedenbesluit, hoofdstuk 8, afdeling 1 (persoonlijke beschermingsmiddelen)

(Ministerie van SZW; Staatsblad 1997, 60): Dit onderdeel van het Arbeidsomstandighedenbesluit, dat sinds 1 juli 1997 het Arbeidsomstandighedenbesluit persoonlijke beschermingsmiddelen vervangt, stelt regels aan de keuze, het gebruik en het onderhoud van persoonlijke beschermingsmiddelen.

20. Besluit persoonlijke beschermingsmiddelen

(Ministerie van SZW; Staatsblad 1993, 241, laatstelijk gewijzigd bij besluit in Staatsblad 1994, 829): Dit besluit, dat gebaseerd is op de Wet op de gevaarlijke werktuigen (Staatsblad 1952, 104), regelt de kwaliteitseisen aan persoonlijke beschermingsmiddelen.

Huidige regelgeving van het Ministerie van VWS

21. Warenwetbesluit asbest

(Ministerie van VWS; Staatsblad 1994, 674): Dit besluit regelt welke asbestbevattende producten zijn verboden en op welke wijze asbestbevattende producten moeten worden geëtiketteerd. De Inspectie Gezondheidsbescherming ziet toe op de naleving. Het besluit heeft nauwelijks praktische betekenis meer omdat het Arbeidsomstandighedenbesluit een verdergaand verbod op de toepassing en verkoop van asbestbevattende producten bevat.

Huidige regelgeving van het Ministerie van V&W

22. Reglement betreffende het vervoer over land gevaarlijke stoffen Wet vervoer gevaarlijke stoffen 1997 (VLG)

(Ministerie van V&W; Staatscourant 1996, 235): Het reglement VLG bevat voorschriften voor het vervoer van asbesthoudende producten en asbesthoudend afval over de weg. De voorschriften zijn niet van toepassing op:

- hechtgebonden asbest (producten en afval), waaruit geen gevaarlijke hoeveelheden asbestvezels kunnen vrijkomen;
- asbesthoudende fabrikaten (producten en afval) die zodanig zijn verpakt dat tijdens het vervoer geen gevaarlijke hoeveelheden asbestvezels kunnen vrijkomen.

De daartoe aangewezen ambtenaren van de Rijksverkeersinspectie zien toe op de naleving van de voorschriften.

23. Reglement betreffende het vervoer over de spoorweg van gevaarlijke stoffen Wet vervoer gevaarlijke stoffen 1997 (VSG)

(Ministerie van V&W; Staatscourant 1996, 237): Dit reglement vertoont inhoudelijk grote overeenkomsten met het Reglement betreffende het vervoer over land van gevaarlijke stoffen. De daartoe aangewezen ambtenaren van de Rijksverkeersinspectie zien toe op de naleving van de voorschriften.

24. Deltawet grote rivieren

(Ministerie van V&W; Staatsblad 1995, 210): Op 21 april 1995 is de Deltawet grote rivieren in werking getreden. Artikel 2 van deze wet stelt dat voor het realiseren van de in deze wet bedoelde werken de wettelijke voorschriften krachtens welke daarvoor een vergunning, ontheffing, vrijstelling of enig ander besluit vereist is, buiten toepassing. Dat betekent onder meer dat voor het slopen van oude bouwwerken geen sloopvergunning vereist is. Wel blijven de voorschriften in de bouwverordening voor het slopen van asbest uit bouwwerken (die afkomstig zijn uit artikel 4 van het Asbest-verwijderingsbesluit) van kracht. Deze voorschriften zijn in beginsel van toepassing op iedereen die asbest uit een bouwwerk verwijdert of laat slopen. De voorschriften die alleen voor de houder van de sloopvergunning gelden, worden door de Deltawet grote rivieren buiten werking gesteld.

Huidige regelgeving van provincies en gemeenten

25. Model-provinciale milieuverordening en provinciale milieuverordening

(Interprovinciaal Overleg en individuele provincies): Artikel 1.2 van de Wet milieubeheer stelt dat de provincie ter bescherming van het milieu een provinciale milieuverordening (PMV) moet vaststellen. De PMV dient onder meer regels te bevatten aangaande de afvoer en verwerking van de in de verordening aangewezen categorieën afvalstoffen. Er is een Model-PMV opgesteld.

26. Model-bouwverordening en gemeentelijke bouwverordening

(Vereniging van Nederlandse Gemeenten en individuele gemeenten): De gemeentelijke bouwverordening bevat onder meer voorschriften voor het slopen van asbest uit bouwwerken. Voor het verwijderen van asbest zijn voorschriften opgenomen in het Asbest-verwijderingsbesluit. Deze voorschriften hebben voor het slopen van asbest uit bouwwerken een directe werking totdat ze in de gemeentelijke bouwverordening zijn verwerkt. Gemeenten zijn verplicht om binnen één jaar na het van kracht worden van de voorschriften van het Asbest-verwijderingsbesluit voor het slopen van asbest uit bouwwerken hun bouwverordening in overeenstemming met deze voorschriften te hebben gebracht. Als hulpmiddel voor de gemeenten brengt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een Model-bouwverordening (MBV) uit:

-
- De VNG heeft op 18 maart 1994 de 2e serie wijzigingen van de MBV 1992 uitgebracht. Hierin zijn de voorschriften van het Asbest-verwijderingsbesluit voor het slopen van asbest uit bouwwerken, met uitzondering van de voorschriften voor asbestinventarisatie voorafgaand aan sloop, verwerkt. Deze voorschriften moeten sinds uiterlijk 17 juni 1994 in de gemeentelijke bouwverordening zijn verwerkt.
 - Voorts heeft de VNG op 2 juli 1997 de 4e serie wijzigingen van de MBV 1992 uitgebracht. Hierin zijn de voorschriften van het Asbest-verwijderingsbesluit voor asbestinventarisatie voorafgaand aan sloop van asbest uit bouwwerken verwerkt. Deze voorschriften moeten sinds 14 juni 1997 in de gemeentelijke bouwverordening zijn verwerkt.
 - Ten slotte heeft de VNG op 18 juni 1998 de 6^e serie wijzigingen van de MBV 1992 uitgebracht. Hierin zijn de voorschriften van het Besluit tot wijziging van het Asbest-verwijderingsbesluit verwerkt. Deze voorschriften moeten voor 1 april 1999 in de gemeentelijke bouwverordening zijn verwerkt.

MEER INFORMATIE PER 19 FEBRUARI 2002

Schriftelijke informatie

De volgende publicaties over asbest kunnen worden besteld bij de Stichting Beheer Certificatieregelingen (SBC), Postbus 8138, 3503 RC Utrecht, telefoon 030-6898927, telefax 030-6899927:

- Nationale beoordelingsrichtlijn voor het KOMO-procescertificaat algemeen asbestverwijderen (BRL 5050), derde, herziene, versie, 1999.
- Nationale beoordelingsrichtlijn voor het KOMO-procescertificaat voor asbestinventarisatie (BRL 5052), tweede, herziene versie, 1998.

De volgende publicaties over asbest kunnen worden besteld bij de Stichting Bouwkwiteit, Postbus 1201, 2280 CE Rijswijk, tel. 070-3072929, fax 070-3902947:

- Overzicht van asbestverwijderingsbedrijven die beschikken over een KOMO-procescertificaat voor het verwijderen van asbest.
 - Overzicht van asbestinventarisatiebedrijven die beschikken over een KOMO-procescertificaat asbestinventarisatie.
- U kunt deze overzichten ook vinden op Internet: www.bouwkwiteit.nl. Daarbij geldt dat particulieren hun postcode moeten intoetsen en dan een overzicht van bedrijven in de regio krijgen. Bedrijven kunnen een abonnement nemen en krijgen dan een wachtwoord toegewezen.

Een overzicht van voor bepaalde asbestverrichtingen door de Raad voor Accreditatie geaccrediteerde laboratoria kan worden verkregen bij de Raad voor Accreditatie, telefoon 030-2394500. Let op: Er zijn aparte accreditaties voor verschillende asbestverrichtingen. U kunt dit overzicht ook vinden op Internet: www.rva.nl

Informatie over persoonscertificatie verwijdering asbest en crocidoliet kan worden verkregen via www.stipdt.nl

De volgende VROM-publicaties over asbest kunnen worden besteld bij het Distributiecentrum VROM, telefoon 0900-8052, bestelfax 079-3449448 (tussen haakjes staat steeds het distributienummer):

- Basisdocument asbest (en advies Gezondheidsraad) (4906; niet meer verkrijgbaar).
- Landelijke richtlijn verwijdering, inzameling, afvoer en stort van asbestbevattend afval van huishoudens voor gemeenten, provincies en stortplaatsen (10844; niet gratis; uitverkocht).
- Uitvoerings- en handhavingsbundel Asbest-verwijderingsbesluit (20303; niet meer verkrijgbaar).
- Plan van aanpak asbestbrand (17006; niet meer verkrijgbaar).
- 235 vragen over asbest (14298; gezamenlijke publicatie VROM en Infomil; herziene uitgave februari 2002) De publicatie '235 vragen over asbest' kunt u ook vinden op Internet: www.infomil.nl.
- Circulaire asbest d.d. 31 mei 1995 (12804).
- Circulaire asbest december 1996 (14467; niet meer verkrijgbaar).
- Circulaire streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering (Staatscourant 2000, 39; met aparte paragraaf over asbest).
- Brochure 'Wat u vooraf moet weten over het verwijderen van asbesthoudende vloerbedekking; het gebruik van de doe-het-zelfset door particulieren' (12802).
- Brochure 'Handleiding voor het verwijderen van asbesthoudende vloerbedekking; het gebruik van de doe-het-zelfset door particulieren' (12803).
- Standaardvoorschriften en aanbevelingen voor het verwijderen van bepaalde asbestbevattende materialen door particulieren; publikatie van de Minister van VROM overeenkomstig het Asbest-verwijderingsbesluit en een toelichting daarop (21764).

De volgende gezamenlijke publicaties van VROM en SZW kunnen worden besteld bij het Distributiecentrum VROM, telefoon 0900-8052, bestelfax 079-3449448 of bij de SZW-informatie telefoon, telefoon 0800-9051, bestelfax 070-3336655:

- Brochure 'Asbest in bedrijven en instellingen' (VROM-nummer 22617; SZW-nummer B243).
- Brochure 'Asbest in en om het huis' (VROM-nummer 22719, SZW-nummer B242).

De volgende SZW-publicaties kunnen worden besteld bij SDU Servicecentrum Uitgevers, telefoon 070-3789880, telefax 070-3789783:

- Asbest, AI-3 (2^e herziene uitgave, oktober 2001) (vervangt de publicatie V28; niet gratis).
- AI-22 (Werken met verontreinigde grond en verontreinigd grondwater).

De volgende SZW-publicaties kunnen (gratis) worden besteld bij de SZW-informatietelefoon, telefoon 0800-9051, bestelfax 070-3336655:

- Brochure 'Arbodiensten: een verplichting, een verlichting'. In deze brochure staat onder meer informatie over de risico-inventarisatie en evaluatie (ri&e).
- Checklist 'Gezondheidsrisico's voor werkgevers met één werknemer'.

Wet- en regelgeving die vanaf 1995 in het Staatsblad of de Staatscourant is gepubliceerd, kunt u vinden op www.overheid.nl.

De volgende VNG-publicaties kunnen worden besteld bij de uitgeverij van de VNG, tel. 070-3738888:

- De losbladige VNG-uitgave Standaardregelingen in de bouw. Hierin zijn de actuele editie van de Model-bouwverordening 1992 en het Asbest-verwijderingsbesluit opgenomen. Voorts zijn hierin onder het onderdeel Lijst van publiekrechtelijk erkende kwaliteitsverklaringen overzichten opgenomen van gecertificeerde asbestverwijderings- en asbestinventarisatiebedrijven. Deze overzichten worden ieder jaar per 1 april en per 1 oktober geactualiseerd.
- Model-bouwverordening 1992, 2e serie wijzigingen, Ledenbrief van de VNG d.d. 18 maart 1994. Lbr. 94/43, VHB/400967.
- Model-bouwverordening 1992, 4e serie wijzigingen, Ledenbrief van de VNG d.d. 2 juli 1997, Lbr. 97/109, VHB/703867.
- Model-bouwverordening 1992, 6e serie wijzigingen, Ledenbrief van de VNG d.d. 18 juni 1998, Lbr. 98/104, VHB/802624.
- Leidraad asbestonderzoek.

De volgende publicaties kunnen worden verkregen bij het NNI, telefoon 015-2690391:

- Gids persoonlijke beschermingsmiddelen (ISBN 90-5254-077-2).
- NEN 5896 (Methode voor de bepaling van asbest in materialen).
- NEN 5897 (Methode voor de bepaling van asbest in afval en puingranulaat.).
- NEN 5707 (Methode voor de bepaling van asbest in bodem en grond).

De volgende TNO-publicaties kunnen worden besteld bij TNO-MEP, telefoon 055-5493812:

- Asbest in de bodem. Ontwikkeling van een meetmethode voor het bepalen van asbest in de bodem (Fase 2 en 3). TNO-MEP R 96/181.
- Asbest in puin en puingranulaat. TNO-MEP R 98/281.
- Het vrijkomen van asbest bij brand. TNO-MW R 95/152.

Overige belangrijke publicaties die tegen betaling elders kunnen worden besteld:

- Asbestinventarisatie in niet-sloopsituaties, ISBN 90 5749 299 7. Dit onderzoeksrapport is tegen betaling verkrijgbaar bij Elsevier bedrijfsinformatie bv, telefoon 070-4415555
- 'Leidraad verantwoord werken bij het voorbehandelen en schilderen van asbesthoudende ondergronden'. De leidraad is verkrijgbaar bij het Bedrijfschap Schildersbedrijf, telefoon 070- 3366500.
- 'Handboek asbest voor installatiebedrijven'. Het handboek is verkrijgbaar bij Intechnum, telefoon 0348-437356.
- 'Kleintje asbest'. Dit zakboekje bevat een selectie uit het 'Handboek asbest voor installatiebedrijven' en kan op locatie apart van het handboek worden gebruikt. Het zakboekje is verkrijgbaar bij Intechnum, telefoon 0348-437356.
- 'Werkplan voor het verwijderen en afvoeren van asbestcement buizen uit het ondergrondse openbare gas-, waterleiding- en rioolnet'. Dit werkplan is verkrijgbaar bij de VEWIN, telefoon 070-3953535.
- 'Gefundeerd op weg' (publikatie 81). Deze publicatie is verkrijgbaar bij het CROW, telefoon 0318-620410.
- 'Asbesttoepassingen in de burger en utiliteitsbouw' en 'Vraag en antwoord over asbest'. Deze publicaties kunnen worden besteld bij de Stichting Arbouw, telefoon 020-5805580.
- 'Asbest: een handleiding voor opsporing en integrale aanpak'. Deze publicatie kan worden besteld bij de afdeling Verkoop van het NIA, telefoon 020-5498404/465.

Mondelinge informatie

Met vragen over asbest en arbeidsomstandigheden kunt u contact opnemen met de Informatie telefoon van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: 0800-9051 (gratis), internet www.minszw.nl.

Overheden en bedrijven met vragen over de milieuregelgeving voor asbest kunnen terecht bij InfoMil, telefoon 070-3610575, internet www.infomil.nl. Hier kunt u ook terecht met vragen over de eenmalige subsidieregeling voor bepaalde eigenaren van asbesthoudende wegen.

Met vragen over het milieubeleid en milieuregelgeving voor asbest kan men ook terecht bij de afdeling Publieksvoorlichting van het Ministerie van VROM, telefoon 070-3395050, internet www.minvrom.nl.

Gemeenten met vragen over asbest kunnen (tevens) terecht bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, telefoon 070-3738023, internet www.vng.nl.

Met specifieke vragen over certificatie van asbestverwijdering of asbestinventarisatie kan men terecht bij de Stichting Beheer Certificatieregelingen, telefoon 030-2589329.

Met klachten en vragen over producten die asbest bevatten kunt u terecht bij de klachtenlijn van de Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire Zaken (de voormalige Keuringsdienst van Waren), telefoon 0800-0488 (gratis), internet www.keuringsdienstvanwaren.nl.

Mensen die een asbestziekte hebben opgelopen en vermoeden dat deze is veroorzaakt door beroepsmatige blootstelling aan asbest in het verleden, kunnen contact opnemen met het Instituut asbestslachtoffers, tel. 070-3068770, email info@asbestslachtoffers.nl. Meer informatie is ook te vinden op internet: www.asbestslachtoffers.nl

Met vragen over toestemming tot sloop van asbest uit een bouwwerk kunt u contact opnemen met uw gemeente.

Adressen en telefoonnummers van de regio's van de Arbeidsinspectie:

- Regio Noord, Postbus 30016, 9700 RM Groningen, telefoon 050-5225880.
- Regio Noordwest, Leeuwendalersweg 21, 1055 JE Amsterdam, telefoon 020-5812612.
- Regio Oost, Postbus 9018, 6800 DX Arnhem, telefoon 026-3557111.
- Regio Midden, Postbus 820, 3500 AV Utrecht, telefoon 030-2305600.
- Regio Zuidwest, Postbus 9580, 3007 AN Rotterdam, telefoon 010-4798300.
- Regio Zuid, Postbus 940, 6040 AX Roermond, telefoon 0475-356666.

Adressen en telefoonnummers van de regio's van de VROM-inspecties:

- Regio Noord: Cascadelaan 10, Postbus 30020, 9700 RM Groningen, tel: 050-5992700, fax: 050-5992699
- Regio Oost: Pels Rijckenstraat 1, Postbus 136, 6800 AC Arnhem, tel: 026-3528400, fax: 026-3528455
- Regio Noord-West: Kennemerplein 6-8, Postbus 1006, 2001 BA Haarlem, tel: 023-5150700, fax: 023-5150777
- Regio Zuid-West: Huis te Landelaan 492, Postbus 5312, 2280 HH Rijswijk, tel: 070-3985811, fax: 070-3985850
- Regio Zuid: Schimmelt 28, Postbus 850, 5600 AW Eindhoven, tel: 040-2652911, fax: 040-2460902